

[Chr. Rasmussen.]

jeg, at man kan hævde, at i så fald må køberen gardere sig i form af en lavere pris, men det bliver nu nok alligevel noget af et lotterispil, fordi det i de fleste tilfælde vil være den lavt prioriterede ejendom, der har størst behov for nye investeringer, og dem mener jeg at man med dette lovforslag vil lukke for i sådanne ejendomme.

Noget andet — og det er måske mere alvorligt — er, at en prioritering til 90 pct. af handelsværdien, hvori både besætning og inventar indgår, er meget høj. Vi har i udvalget, der behandler statshusmandsloven, været stærkt inde på, om ikke en overgrænse i denne lov på 120 pct. af ejendomsværdien, var lige høj nok. Det, der foreslås i dette lovforslag, er endnu mere vidtgående, så vidt jeg er i stand til at bedømme det. Mon ret mange af de nuværende landmænd ville føle sig særlig tryggede ved en gæld på 90 pct. af handelsværdien? Ganske vist skal disse lån efter lovforslaget hverken forrentes eller afdrages de første 5 år, men hvis der i disse 5 år er investeret yderligere, vil prioriteten efter lovforslaget kunne være lige så langt ude på det tidspunkt, forrentningen indtræder.

Derudover forekommer det mig, at der indgår et skattemæssigt spørgsmål, der ikke er afklaret i lovforslaget. Jeg ved ikke, om landbrugsministeren er i stand til at svare på det, men mit spørgsmål må være: er de renter, der tilskrives hovedstolen, fradragsberettigede i tilskrivningsåret eller først når de betales? Mig forekommer det, at der mangler en klargøring på dette område.

Lad mig i øvrigt sige, at vi i mit parti er aktivt indstillet på at finde en løsning på de unge landmænds problemer, men vi frygter i høj grad, at denne billige långivning vil blive noget af en foræring til sælgerne fremfor en virkelig støtte til de unge, da det ganske sikkert vil påvirke prisudviklingen. Jeg mener derfor, dette lovforslag bør gennemgå en meget grundig udvalgsbehandling i det samme udvalg, som behandler de øvrige landbrugslove, men jeg advarer imod, at de øvrige lovforslag afventer gennemførelse af netop dette lovforslag, som jeg mener indeholder mange faldgruber, der let kan få konsekvenser på andre områder. Men som sagt, mit parti vil gå aktivt ind

i et udvalgsarbejde og søge at finde en løsning på problemet.

Peter Larsen: Som allerede nævnt er dette lovforslag et led i en større sammenhæng, og dog rummer det noget helt specielt, idet man for første gang prøver på at lovgive med henblik på at lette de unges adgang til etablering inden for landbruget. Jeg tror, man må give os ret i, at når man har fulgt erhvervsudviklingen i de senere år, er der ikke mindst for landbruget en række uheldige forhold, som har påvirket hele udviklingen, og som i første række vil ramme dette erhverv, men på længere sigt også vil ramme alle andre samfundsgrupper til skade for hele samfundskøkonomien. Tidspunktet er måske ikke det rette til at tage en længere principiel diskussion om alle disse forhold og nævne de punkter, som det måske vil være berettiget at tage med.

Alligevel er der grund til at pege på, at når afgangene af unge fra landbruget har været så stor, som tilfældet har været de senere år — de seneste tal viser, at antallet af unge mellem 21 og 25 år i landbruget i dag kun er halvt så stort som for 5 år siden — hænger det i høj grad sammen med, at landbruget ikke har haft del i den velstandsstigning, andre har haft, og at det, selv om man ikke skal male fremtiden i mørke farver, er svært at få øje på lyspunkter. Det påvirker jo i høj grad de unges vurdering af deres muligheder og fremtidige vilkår; derfor betegnes den afvandring, der har fundet sted, som rummende farlige perspektiver ikke alene set fra et landbrugs-synspunkt, men i lige så høj grad set fra et samfundsmæssigt synspunkt.

Hele denne udvikling har fundet sted samtidig med, at priserne på landbrugsejendomme er gået væsentligt i vejret — ikke bestemt af landbrugets afkastningsevne, men mere af hensynet til en inflationsssikring. Det bevirker, at den opsparing, som mange af de unge landmænd præsterer, slet ikke er i stand til at følge denne udvikling op og give dem de muligheder, de tidligere havde.

På baggrund af alt dette mener vi i venstre, at det må fastslås, at der er skabt så store vanskeligheder for de unges etablering, at vi må gøre et alvorligt fremstød for at afhjælpe disse vanskeligheder. Vi er jo alle i